

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ,
ΤΗΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΤΟΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ (ΕΦΕΕΤΠ)
ΤΜΗΜΑ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ - ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΗΜΕΡΙΔΑ

ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ,
ΕΘΝΟΣ - ΚΡΑΤΟΣ ΚΑΙ
ΑΡΧΑΙΟΕΛΛΗΝΙΚΟ ΙΔΕΩΔΕΣ:
ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ ΣΤΗΝ
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ

ΥΠΟ ΤΗΝ ΑΙΓΙΔΑ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Με την ευγενική υποστήριξη του Μουσείου Μπενάκη

ΣΑΒΒΑΤΟ, 18 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2021

Αμφιθέατρο Μουσείου Μπενάκη

Πειραιώς 138

ΠΡΩΤΗ ΠΡΩΙΝΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ

Νεωτερικές θεωρίες για το έθνος-κράτος και νεοελληνικό έθνος-κράτος

Προεδρείο: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΑΡΒΑΝΙΤΑΚΗΣ - ΚΩΣΤΑΣ ΑΝΔΡΟΥΛΙΔΑΚΗΣ

09:30-09:50 **ΦΩΤΕΙΝΗ ΒΑΚΗ**, Τμήμα Ιστορίας, Ιόνιο Πανεπιστήμιο

Έθνος και πολίτης στην Ελληνική Νομαρχία και τα κείμενα του Ρήγα.

09:50-10:10 **ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΟΖΑΤΣΑΣ**, Δρ. Φιλοσοφίας, Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Ιστορίας, Πάντειο Πανεπιστήμιο

«Έθνος», «πατριωτισμός» και μεταβολή των εννοιών στην ιστορία του νεοελληνικού κράτους.

10:10-10:30 **ΦΩΤΗΣ ΣΤΑΜΟΣ**, Μεταπτυχιακός φοιτητής, Τμήμα Φιλοσοφίας, Εθνικό & Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Αντικληρικαλισμός και ορθόδοξη πίστη σε επαναστατικά φυλλάδια στον δρόμο για την Επανάσταση.

10:30-10:50 **NICHOLAS VROUSALIS**, Erasmus School of Philosophy, Erasmus University Rotterdam

Τρόπος Παραγωγής και Ταξική Διαφοροποίηση στην Επανάσταση του 1821.

10:50-11:10 **ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ ΧΑΤΖΗΣ**, Τμήμα Ιστορίας και Φιλοσοφίας της Επιστήμης, Εθνικό & Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

"The noble exploits of a people recovering their independence after ages of oppression": Οι Έλληνες επαναστάτες στον βρετανικό τύπο.

11:10-11:40 **Συζήτηση**

11:40-12:15 **Διάλειμμα**

ΔΕΥΤΕΡΗ ΠΡΩΙΝΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ

Αρχαιοελληνικό ιδεώδες, Φιλελληνισμός και Ελληνική Επανάσταση

Προεδρείο: **ΑΝΔΡΕΑΣ ΜΙΧΑΛΑΚΗΣ - ΑΝΤΩΝΗΣ ΚΑΛΑΤΖΗΣ**

12:15-12:35 ΚΩΣΤΑΣ ΑΝΔΡΟΥΛΙΔΑΚΗΣ, Τμήμα Φιλοσοφικών και Κοινωνικών Σπουδών, Πανεπιστήμιο Κρήτης
Ο Ελληνισμός προ του 1821: Α. Κοραΐς και Δ. Βικέλας – ιστοριογράφοι και στοχαστές.

12:35-12:55 ΧΡΗΣΤΟΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ, Μεταδιδακτορικός ερευνητής, Τμήμα Φιλοσοφίας, Εθνικό & Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών
Οι Ελεύθεροι πολιορκημένοι και το υψηλό: Σολωμός και Schiller.

12:55-13:15 ΓΙΩΡΓΟΣ ΣΑΓΚΡΙΩΤΗΣ, Τμήμα Φιλοσοφίας, Πανεπιστήμιο Πατρών
Ελληνομανία και φιλελληνισμός στον γερμανικό ρομαντισμό.

13:15-13:35 ΝΙΚΟΛΑΣ ΣΕΒΑΣΤΑΚΗΣ, Τμήμα Πολιτικών Επιστημών, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
Το εγώ που εκτείνεται στον κόσμο: Ο φιλελεύθερος ρομαντισμός ως σκέψη της Επανάστασης.

13:35-14:00 Συζήτηση

ΠΡΩΤΗ ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ

Φιλοσοφικές θεωρίες της Επανάστασης και Ελληνική Επανάσταση: Τέσσερα παραδείγματα

Προεδρείο: ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ - ΓΚΟΛΦΩ ΜΑΓΓΙΝΗ

- 17:00-17:20** **ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΡΕΛΟΡΕΝΤΖΟΣ**, Τμήμα Φιλοσοφίας, Εθνικό & Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών
Η προβληματική της επανάστασης στο έργο Γάλλων φιλοσόφων και στοχαστών που βίωσαν τη Γαλλική Επανάσταση και στις αρχές του 19ου αιώνα.
- 17:20-17:40** **ΚΩΣΤΑΣ ΤΣΑΜΠΟΥΡΑΣ**, Υποψ. διδάκτωρ Φιλοσοφίας, Πάντειο Πανεπιστήμιο & Université Paris 1-Panthéon-Sorbonne
Για το ζήτημα της REVOLUTION στον Καντ.
- 17:40-18:00** **ΓΙΩΡΓΟΣ ΞΗΡΟΠΑΪΔΗΣ**, Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Ιστορίας, Πάντειο Πανεπιστήμιο
Η πολιτική του ενθουσιασμού: Άρεντ, Καντ και Γαλλική Επανάσταση.
- 18:00-18:20** **ΓΙΩΡΓΟΣ ΦΑΡΑΚΛΑΣ**, Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Ιστορίας, Πάντειο Πανεπιστήμιο
Η σκλαβιά και οι φιλόσοφοι. Η άπελευθέρωση των δούλων κατά τόν Ρουσσώ και η εξέγερση των Ελλήνων κατά τόν Έγελο.
- 18:20-18:40** **ΑΝΤΩΝΗΣ ΚΑΛΑΤΖΗΣ**, Τμήμα Φιλοσοφίας, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων
"Die Gegenwart ist revolutionslos". Η Φιλοσοφία της Επανάστασης του Gunnar Hindrichs.
- 18:40-19:00** Συζήτηση
- 19:00-19:10** Διάλειμμα

ΔΕΥΤΕΡΗ ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ

Τα πολιτικά ιδεώδη του Ευρωπαϊκού Διαφωτισμού και η Ελληνική Επανάσταση

Προεδρείο: ΓΙΩΡΓΟΣ ΒΛΑΧΑΚΗΣ - ΒΑΝΑ ΚΥΡΙΑΝΙΔΟΥ

- 19:10-19:30 **ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ**, Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Ιστορίας, Πάντειο Πανεπιστήμιο
Η δημοκρατική-ρεπουμπλικανική και φιλελεύθερη ιδεολογία της Επανάστασης του 1821.
- 19:30-19:50 **ΑΝΔΡΕΑΣ ΜΙΧΑΛΑΚΗΣ**, Τμήμα Φιλοσοφίας, Πανεπιστήμιο Πατρών
Ελευθερία, ισότητα, αδελφσύνη: ξαναδιαβάζοντας την Ελληνική Νομαρχία.
- 19:50-20:10 **ANNA ΜΠΟΥΚΟΥΒΑΛΑ**, Τμήμα Φιλολογίας, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων
Ρήγας και ριζοσπαστικός διαφωτισμός.
- 20:10-20:30 **ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΡΑΝΤΗΣ**, Τμήμα Φιλοσοφίας, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων
Ο φιλοσοφικός λόγος της νεωτερικότητας: εξορθολογισμός και εκλογίκευση στην Επανάσταση του 1821.
- 20:30-20:50 **ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΗΡΟΔΟΤΟΥ**, Τμήμα Φιλοσοφίας/Εργαστήριο Πολιτικής Φιλοσοφίας, Εθνικό & Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών
Νέα στοιχεία για ένα παλιό ερώτημα: Ο Αδαμάντιος Κοραής και το «συμβάν» της Ελληνικής Επανάστασης.
- 20:50-21:10 **ANNA ΜΑΧΑΙΡΑ**, Τμήμα Ιστορίας & Αρχαιολογίας, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων
Ιστοριογραφία των επαναστάσεων και ιδεολογικές ερμηνείες.
- 21:10-21:30 **Συζήτηση**

* * *

ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ - ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ

ΓΚΟΛΦΩ ΜΑΓΓΙΝΗ, Καθηγήτρια Νεότερης και Σύγχρονης Φιλοσοφίας,
Διευθύντρια ΕΦΕΕΤΠ, Τμήμα Φιλοσοφίας, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων.

ΟΜΑΔΑ ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ

ΕΥΔΟΚΙΑ ΚΟΥΤΣΟΠΕΤΡΑ, Υποψ. Διδάκτωρ-συνεργαζόμενο μέλος ΕΦΕΕΤΠ,
Τμήμα Φιλοσοφίας, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΕΡΠΕΡΙΔΗΣ, Υποψ. Διδάκτωρ-συνεργαζόμενο μέλος ΕΦΕΕΤΠ,
Τμήμα Φιλοσοφίας, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων.

ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΕΣ

ΚΩΣΤΑΣ ΑΝΔΡΟΥΛΙΔΑΚΗΣ, Καθηγητής Φιλοσοφίας του Γερμανικού Ιδεαλισμού, Τμήμα
Φιλοσοφικών και Κοινωνικών Σπουδών, Πανεπιστήμιο Κρήτης.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΑΡΒΑΝΙΤΑΚΗΣ, Δρ. Ιστορίας, Υπεύθυνος Τμήματος Εκδόσεων Μουσείου
Μπενάκη.

ΦΩΤΕΙΝΗ ΒΑΚΗ, Αναπλ. Καθηγήτρια Ιστορίας της Φιλοσοφίας, Τμήμα Ιστορίας, Ιόνιο
Πανεπιστήμιο.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΒΛΑΧΑΚΗΣ, Αναπλ. Καθηγητής Ελληνικής Φιλοσοφίας και Επιστήμης, Ελληνικό
Ανοικτό Πανεπιστήμιο.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ, Μεταδιδακτορικός ερευνητής, Τμήμα Φιλοσοφίας, Εθνικό &
Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ, Αναπλ. Καθηγητής Πολιτικής Φιλοσοφίας, Πολιτικής Επιστήμης
και Ιστορίας, Πάντειο Πανεπιστήμιο.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΗΡΟΔΟΤΟΥ, Εντεταλμένος διδάσκων, Τμήμα Φιλοσοφίας/ Εργαστήριο
Πολιτικής Φιλοσοφίας, Εθνικό & Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών.

ΑΝΤΩΝΗΣ ΚΑΛΑΤΖΗΣ, Επίκ. Καθηγητής Νεότερης Ευρωπαϊκής Φιλοσοφίας, Τμήμα
Φιλοσοφίας, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΟΖΑΤΣΑΣ, Δρ. Φιλοσοφίας, Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Ιστορίας, Πάντειο
Πανεπιστήμιο.

ANNA ΜΑΧΑΙΡΑ, Αναπλ. Καθηγήτρια Ευρωπαϊκής Ιστορίας 19ου-20ου αιώνα, Τμήμα
Ιστορίας & Αρχαιολογίας, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων.

- ΑΝΔΡΕΑΣ ΜΙΧΑΛΑΚΗΣ**, Επίκ. Καθηγητής Πολιτικής Φιλοσοφίας, Τμήμα Φιλοσοφίας, Πανεπιστήμιο Πατρών.
- ANNA ΜΠΟΥΚΟΥΒΑΛΑ**, Δρ Φιλοσοφίας, Μέλος Ε.Δι.Π. Τμήματος Φιλολογίας Πανεπιστημίου Ιωαννίνων.
- ΒΑΝΑ ΝΙΚΟΛΑΪΔΟΥ-ΚΥΡΙΑΝΙΔΟΥ**, Καθηγήτρια Πολιτικής Φιλοσοφίας, Τμήμα Φιλοσοφίας, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών.
- ΞΗΡΟΠΑΪΔΗΣ ΓΙΩΡΓΟΣ**, Καθηγητής Ιστορίας των Φιλοσοφικών και Αισθητικών Ιδεών, Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Ιστορίας, Πάντειο Πανεπιστήμιο.
- ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΡΕΛΟΡΕΝΤΖΟΣ**, Καθηγητής Νεότερης και Σύγχρονης Φιλοσοφίας, Τμήμα Φιλοσοφίας, Εθνικό & Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών.
- ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΡΑΝΤΗΣ**, Αναπλ. Καθηγητής Ιστορίας της Φιλοσοφίας και Κοινωνικής Φιλοσοφίας, Τμήμα Φιλοσοφίας, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων.
- ΓΙΩΡΓΟΣ ΣΑΓΚΡΙΩΤΗΣ**, Επίκ. Καθηγητής Νεότερης Φιλοσοφίας, Τμήμα Φιλοσοφίας, Πανεπιστήμιο Πατρών.
- ΝΙΚΟΛΑΣ ΣΕΒΑΣΤΑΚΗΣ**, Καθηγητής Σύγχρονης Πολιτικής και Κοινωνικής Φιλοσοφίας, Τμήμα Πολιτικών Επιστημών, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.
- ΦΩΤΗΣ ΣΤΑΜΟΣ**, Μεταπτυχιακός φοιτητής, Συντονιστής Εργαστηρίου Πολιτικής Φιλοσοφίας, Τμήμα Φιλοσοφίας, Εθνικό & Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών.
- ΚΩΣΤΑΣ ΤΣΑΜΠΟΥΡΑΣ**, Υποψ. διδάκτωρ Φιλοσοφίας, Πάντειο Πανεπιστήμιο & Université Paris 1-Panthéon-Sorbonne.
- NICHOLAS VROUSALIS**, Αναπλ. Καθηγητής Πρακτικής Φιλοσοφίας, Erasmus School of Philosophy, Erasmus University Rotterdam.
- ΓΙΩΡΓΟΣ ΦΑΡΑΚΛΑΣ**, Καθηγητής Πολιτικής Φιλοσοφίας, Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Ιστορίας, Πάντειο Πανεπιστήμιο.
- ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ ΧΑΤΖΗΣ**, Καθηγητής Φιλοσοφίας και Θεωρίας Θεσμών και Δικαίου, Τμήμα Ιστορίας και Φιλοσοφίας της Επιστήμης, Εθνικό & Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών.

Πίνακας Εξωφύλλου: Henri Decaisne (1799-1852), Αποτυχία επιχείρησης, 1826,
λάδι σε μουσαμά, 58,5×72,5 εκ., Μουσείο Μπενάκη 8987